

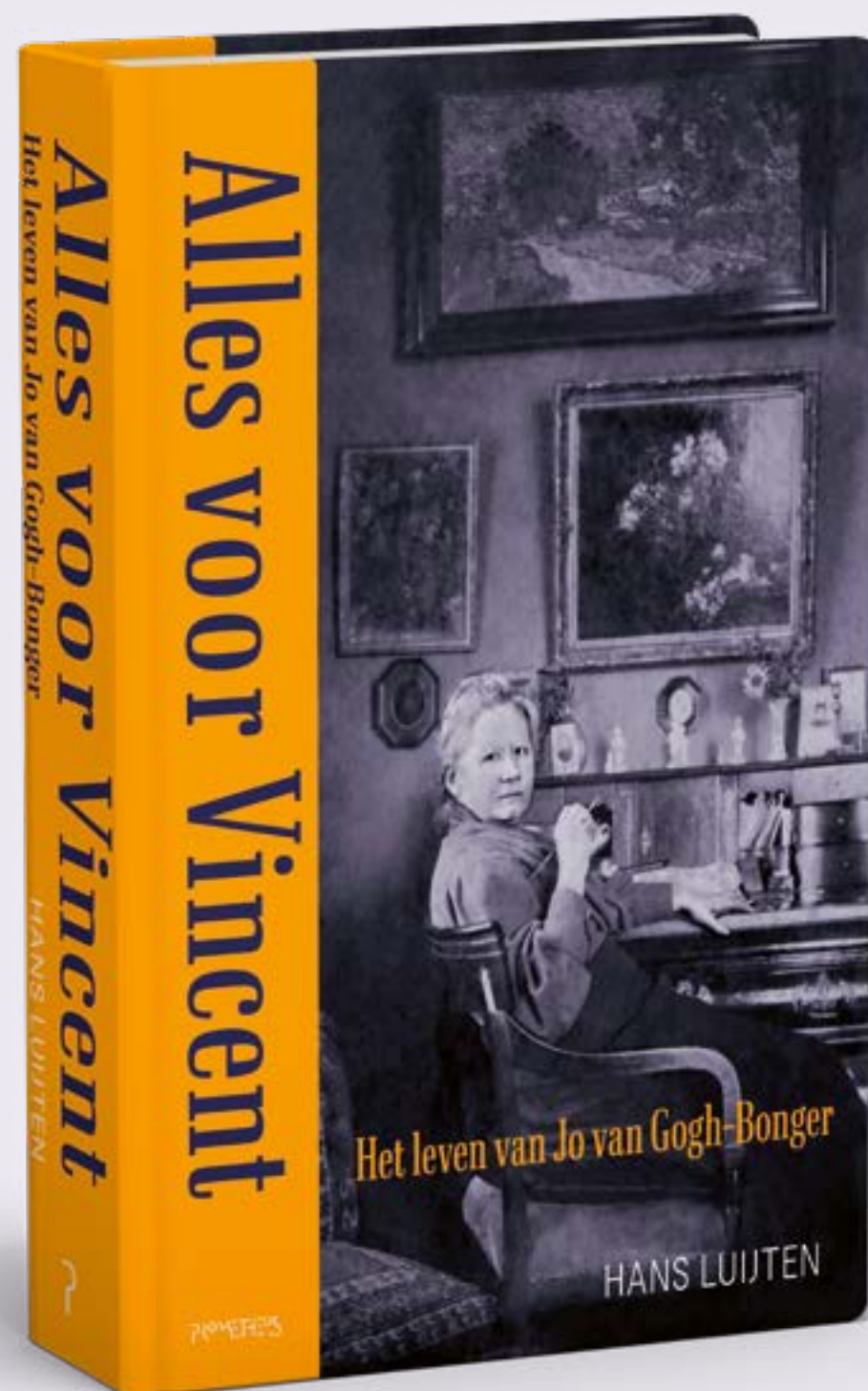
PROMETHEUS

Zomer 2019 / Non-fictie

‘Het Van Gogh Museum is ook een monument voor haar.’

BAS HEIJNE

HANS LUIJTEN

Alles voor Vincent

Het leven van Jo van Gogh-Bonger

Bij weinigen bekend, maar niet minder invloedrijk: Jo van Gogh-Bonger (1862-1925), de vrouw van Theo en schoonzus van Vincent van Gogh. Toen de broers kort na elkaar overleden, ontfermde zij zich vanaf 1891 over Van Goghs artistieke nalatenschap en wijdde de rest van haar leven aan de verspreiding en bekendmaking ervan. Ze publiceerde zijn brieven, organiseerde tentoonstellingen in binnen- en buitenland en verkocht strategisch aan particulieren en invloedrijke kunsthandelaren. Voor de reputatie van Van Goghs kunst waren haar inspanningen cruciaal. Maar ook in andere opzichten leidde ze een boeiend leven. Niet alleen was ze bevriend met vooraanstaande schrijvers en kunstenaars, ze was ook actief binnen de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij en nauw betrokken bij de ontlukkende vrouwenbeweging. Ze had één zoon, die vernoemd was naar zijn oom: hij was de tweede belangrijke Vincent in haar leven. Op basis van rijk bronnenmateriaal, waaronder niet eerder gepubliceerde dagboeken, documenten en brieven, schetst Hans Luijten het veelzijdige leven van deze geëngageerde vrouw die zich in de decennia rond 1900 daadkrachtig manifesteerde in een door mannen gedomineerde wereld. *Alles voor Vincent* is een liefdevol geschreven biografie, die ook nieuw licht werpt op de waarderingsgeschiedenis van Van Gogh.

‘Het is mij een onuitspreklijke voldoening dat hij zo meer en meer bekend wordt.’

DAGBOEK JO VAN GOGH-BONGER, 20 maart 1892

Omslag Suzan Beijer
Uitvoering gebonden, geïllustreerd
Formaat 15 x 23 cm
Omvang ca. 600 blz.
Prijs ca. € 35,-
ISBN 978 90 446 4166 0
NUR 320
Verschijnt september

- Nalatenschap van Vincent van Gogh
- Nieuw bronnenmateriaal
- Onderzoeksproject van senior onderzoeker Van Gogh Museum

EDWIN VENEMA

HANS LUIJTEN (1961) is senior onderzoeker bij het Van Gogh Museum en mede-editeur van de zesdelige editie *Vincent van Gogh – De brieven*, de volledige geïllustreerde en geannoteerde uitgave die is gebaseerd op de webeditie www.vangoghletters.org (2009). Hij is ook de bezorger van Jo Bongers dagboeken, die als digitale uitgave gelijktijdig met de biografie zullen verschijnen.

Alles voor Vincent

Etui met portretfoto's in medaillon van Jo Bonger en Theo van Gogh, 1889.

Sinds hun huwelijk in april 1889 zitten de portretten van het echtpaar in dit paarse etui. Jo en Theo woonden in Cité Pigalle in Parijs, waar Theo werkzaam was als handelaar in moderne kunst. De twee jaar van hun huwelijk beschouwde Jo als de gelukkigste tijd van haar leven.

Jo van Gogh-Bonger en haar zoontje Vincent van Gogh, 1892.

Vanaf haar 30ste jaar zette Jo zich in om haar moederschap goed te vervullen. Voor ideeën over opvoeding had ze altijd veel belangstelling en ze hield er progressieve opvattingen op na. Tegelijkertijd was ze actief om Van Goghs betekenis als schilder en schrijver meer bekend te maken. Op haar zolder in Bussum stonden honderden kunstwerken, zij aan zij, en in haar kasten lagen stapels tekeningen en brieven.

Affiche 'Tentoonstelling Vincent van Gogh, Stedelijk Museum Amsterdam, juli-augustus 1905'.

Jo oefende grote invloed uit op de erkenning van de kunstenaar. Een van haar grote wapenfeiten was de organisatie in 1905 van de magistrale expositie in het Stedelijk Museum, waar ze 484 Van Goghs samenbracht. In omvang zou een Van Gogh-tentoonstelling als deze in de geschiedenis nooit meer worden geëvenaard.

Toestemming om door Duitsland en Zwitserland te reizen, 1915.

De 52-jarige Jo reisde in gezelschap van enkele vriendinnen naar de Internationale Socialistische Vrouwenconferentie voor de vrede in Bern. Deze conferentie eindigde met een resolutie waarbij de talenkennis van Jo goed van pas was gekomen. De vrouwen eisten vrede zonder annexaties, met erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van volken. Het reisdocument vermeldt dat Jo's haren grijs waren en dat ze 1 meter 55 lang was.

VINCENT VAN GOGH, LANDSCHAP BIJ AVONDSCHMERING, 1890

Jo van Gogh-Bonger in haar zitkamer, na 1909.

Jo van Gogh-Bonger aan haar secretaire in de zitkamer van haar woning aan de Koninginneweg 77 in Amsterdam. Aan de muur hangt rechtsonder het schilderij *Bloemen* van Henri Fantin-Latour, links daarvan Van Goghs *Vaas met judaspenningen* en erboven Van Goghs *Landschap bij avondschemering*.

Vanaf het moment dat Jo als jonge weduwe in Nederland ging wonen, omringde ze zich met de schilderijen van Van Gogh. Eerst in haar woning in Bussum, waar ze tien jaar lang pensionhoudster was, later in haar appartement in Amsterdam. Daar zat ze met haar bezoekers oog in oog met haar favoriete werken. Een deel daarvan wilde ze beslist bijhouden. Die kunstwerken bevinden zich nu in het Van Gogh Museum.

VINCENT VAN GOGH, VAAS MET JUDASPENNINGEN, 1884

HENRI FANTIN-LATOIR, BLOEMEN, 1877